

Abstrakt

Kogentní normy v mezinárodním obchodním styku

Tématem této diplomové práce je problematika kogentních neboli imperativních norem v mezinárodním obchodním styku. Jedná se o normy, jejichž aplikace nemůže být v konkrétním případě vyloučena volbou cizího práva. Tyto normy, které jsou většinou veřejnoprávní povahy, slouží k ochraně některých důležitých veřejných zájmů a mohou mít na soukromoprávní poměry existující v rámci mezinárodního obchodu podstatný vliv. Cílem této práce je tyto normy charakterizovat a následně analyzovat jednu z oblastí jejich typického výskytu, kterou je regulace zahraničního obchodu s některými zvláštními druhy zboží.

Práce je rozdělena do 12 kapitol a obsahuje i obecný úvod a závěrečné shrnutí. První kapitoly přinášejí komplexní definici imperativních norem včetně jejich odlišení od institutu výhrady veřejného pořádku. Podrobně je rozebráno zejména používání těchto norem v závislosti na jejich původu, přičemž největší prostor je věnován těm normám, které jsou součástí práva třetího státu. Navazující kapitoly pak analyzují jednu z charakteristických oblastí použití imperativních norem, a to systém kontroly vývozu zboží a technologií dvojího užití. Jedná se o takové zboží, které je primárně určeno pro civilní použití, ale může být využito i k vojenským účelům.

Po úvodním vymezení tohoto druhu zboží je představen mezinárodní rámec, ve kterém se kontrola exportu položek dvojího užití odehrává. Pozornost je věnována především mezinárodním kontrolním režimům. Následuje analýza systému regulace vývozu na úrovni Evropské unie, jejímž základem je především nařízení Rady č. 428/2009. Nastíněn je i vývoj unijní úpravy od 90. let. Součástí kapitoly o provedení evropských předpisů v českém právním řádu jsou i otázky trestněprávní odpovědnosti za porušení předpisů o vývozu zboží a technologií dvojího užití. Problematiku imperativních norem a regulace vývozu zboží dvojího užití v sobě spojují hospodářské sankce, jejichž uplatňování ze strany Evropské unie vůči Rusku je na závěr rovněž věnován prostor.

Klíčová slova: imperativní normy, zboží dvojího užití, mezinárodní kontrolní režimy, vývozní povolení